

ЩО ПРИНЕСЕ СЕЗОН НОВИЙ

«Буквар миру», режисер О. Ануров.

У цій фразі, після слова «новий», рука автоматично зупиняється, ніби для того, щоб згадати, який саме за чергою оцей новий сезон, як пишуть завжди на афішах окремих театрів, а коли сезон ювілейний, то пишуть ще й червоними літерами. Тут якраз той випадок: цей сезон — 120-й. Рівно 120 літ тому в Єлисаветграді трупа артистів Кропивницького започаткувала український професійний театр. Дату цю скромно відзначили самі лиш кіровоградці, про всеукраїнські торжества не йшлося. Причина, схоже, не лише у відсутності грошей, а й у тім, що український театр, як майже завжди, легко-важно-байдужий до усвідомлення своєї сутності, не вміє і не хоче озирнутися на самого себе.

Але все-таки, хоч і не спеціально до згаданого 120-ліття,

«Тартюф», режисер В. Козьменко — Делінде.

«Воскресіння мертвих», режисер А. Приходько.

сталися деякі «підсумкові» театральні події, принаймні в Києві їх не можна було не помітити.

Скажімо, протягом минулого сезону в театрі імені Франка (за підтримки Фонду Курбаса) реалізовано досить цікавий проект «Наша драма». Справою опікувались драматург Неда Неждан та режисер названого театру Андрій Приходько. У фойє театру по понеділках читали свої п'єси сучасні українські драматурги. Тих п'єс прочитано рівно сорок. Кількість втішає, якістю — не дуже. Читання відкривалися «Вертепником» Івана Малковича, і була надія, що «Наша драма» і далі шукатиме щось отаке, за звичними мірками, «несценічне» — щоб вийти на нові

горизонти сценічності. Але цього не сталося. Вистачало явної графоманії. Втім, самооцінка «Нашої драми» курйозно висока: мовляв, ми попереду, а театр від нас відстав!

Розрив між нашою сценою і нашою драматургією справді існує, але не на рівні «хто від кого відстає», а на рівні більш загальному. А саме: наш Театр не є цілісною й цілеспрямованою системою, що об'єднувала б у собі, окрім власне театру, ще й цілеспрямовану драматургію, публіку, критику.

Щодо останньої, то вона, так само як і драматургія, самовпевнена й відірвана від театру, надто часто пише про що завгодно: родинні-позародинні зв'язки, сукні й зачіски актрис — тільки не про те, що наспра-

вді відбувається в театрі як середовищі мистецькому.

Певною спробою згуртувати театральних критиків навколо критеріїв театру, а не навколо театральних обставин, було заснування премії «Київський рахунок». Переможцями названо актрису театру на Подолі Галину Ткач, актора-франківця Анатолія Хостікоєва, виставу «У пошуках втраченого часу» Владислава Троїцького у ЦСМ «Дах» та «Гамлет. Сні» Андрія Жолдака. Але переможці визначалися не так, як то буває, стихійною більшістю голосів — тут важливо, що нагороджують не просто улюблениці публіки, а підкреслюють певну перспективну мистецьку тенденцію. Скажімо, ви-

става «У пошуках втраченого часу» отримала свою премію за рідкісний прояв автентичного українського театру. До речі, театральний бомонд сприйняв таку оцінку дуже неоднозначно.

У столиці розпочався новий сезон. Почався він, як завжди, обнадійливо. І, як завжди, не так, як хотіли б цього драматурги чи критики. Драматурги, здається, взагалі будуть розчаровані, бо столичні театри явно віддають перевагу класиці.

Театр імені Франка показав «Трагедокомедію о воскресеніи мертвых» Кониського (постановка Андрія Приходька, з Богданом Бенюком у головній ролі). На жаль, тут більше старанної стилізації «під старовину», аніж живого сьогоденського інтересу.

Вслід за тим Олександр Ануров, киянин, що вчився у знаменитого А. Васильєва і працює нині в Москві, поставив у франківців «Буквар миру» за діалогами Григорія Сковороди. Це вистава дивовижно жива, магнетична, вона повертає гідність і театрові, й спадщині Сковороди, котрого ми, чого гріха таїти, поважаємо, але лінуємося знати.

Ще одна прем'єра франківців — і знову класика! Валентин Козьменко-Делінде, відомий яскравопарадоксальним підходом до загальновідомих істин (він на цій сцені ставив «Кобзаря», «Кар'єру Артуро Уї», «Сон літньої ночі»), тепер підготував мольєрівського «Тартюфа» з Олексієм Богдановичем у головній ролі.

Столична Російська драма теж розпочала сезон з класики, показавши аж надто полегшений («осучаснений» до рівня найбанальнішого розуміння) варіант «Емілії Галотті» Лессінга під назвою «Хто вбив Емілію Галотті»? «Камінний господар» Лесі Українки у постановці Михайла Різниковича називається «В плену страстей». Варто сказати, що молода актриса Наталя Доля у ролі Донни Анни надзвичайно цікава.

На сцені Театру на Липках показано «Ромео і Джульєтту» (мюзикл В'ячеслава Назарова, лібрето Олександра Вратарьова, постановка Віктора Гиріча). Прем'єра відбулася якраз на 50-ліття Гиріча, і це таки виглядало справжнім святом: режисер зумів віддати данину смакам молодіжної тусовки, не принижуючи гідності старого доброго Шекспіра.

На час написання цих рядків ще не вийшла на публіку давно очікувана «Ромео і Джульєтта» режисера Ігоря Тихомирова в столичному Молодому театрі. Всі сподіваються від цієї прем'єри якоїсь особливої ексцентрики. Ми ж із цієї нагоди зауважимо ось що. Вище було сказано про «неповноту» нашого Театру, й згадані вистави ніби своєрідно її підкреслюють: у Києві (разом з виставою Театру пластичної драми) є вже одночасно три «Ромео і Джульєтти». Дай їм, Боже, здоров'я — але важко уявити собі, скажімо, одночасно три «Наталки Полтавки». Ось тобі й цілісне самоус-

відомлення власних вартостей...

А втім, щойно зроблено один важливий крок саме у напрямку самоусвідомлення, і подібних кроків давно ніхто не робив. Маю на увазі те, що режисер Дмитро Богомазов, художній керівник театру «Вільна сцена», привіз до Києва кількох директорів найвідоміших міжнародних театральних фестивалів, що відбуваються у Франції, й влаштував для них міні-фестиваль вистав сучасних молодих театральних режисерів (не лише київських). До речі, ця ініціатива Богомазова — не держатна, а цілком приватна. Якби ми захотіли саме у такий спосіб відзначити вихідцядане 120-ліття Театру корифеїв — то це напевно чи вдалося б нам краще. Зрештою, корифеї започаткували свою велику справу як «приватники»!

Є подвійна користь від акції Богомазова. Наш театр вартий того, щоб по-справжньому засвітитися на європейському ринку культури. Крім того, важливий саме «погляд збоку» на те, що у нас відбувається. І річ не в тім, що зайдже менеджери знайдуть тут для себе якусь екзотику й вкажуть нам на неї. Набагато важливіше, що ми вже почуваємось не бідними родичами, котрі їздять перейняти щось у тих самих французів, а таки господарями, котрі знають ціну власним скарбам.

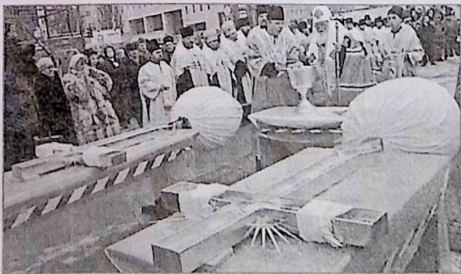
Віталій ЖЕЖЕРА

Фото Анатолія МЕДЗИКА

ХРОНІКА

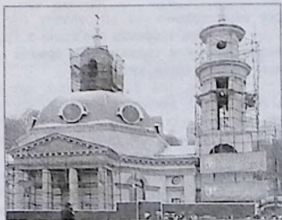
ПОВЕРНЕННЯ СВАТИНИ

Незадовго до Нового року на Поштовій площі Подолу у Києві завершено основні роботи по відновленню церкви Різдва Христового. Вона відома

тим, що 6—7 травня 1861 року у ній кияни прощалися з Тарасом Шевченком, коли домовину з небіжчиком проводжали до Канева.

Храм відбудований завдяки турботам столичної держадміністрації та особисто мера Кисва Олександра Омельченка. Освятити хрести та відправив урочисте Богослужіння Святійший Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет.

Б. ПОНОМАРЕНКО